

В НОМЕРІ:

НДО ТА ЗАКЛАДИ

КУЛЬТУРИ: думки, дії,

досвід

Клуб "Альтернативний 38-й"

Інтеграція заради майбутнього
громади

Будинок культури - центр
суспільного діалогу

УКРАЇНА: ВІДКРИТИЙ ПРОЕКТ

Реорганізація бібліотечної
мережі: досвід Рівненщини

Новий Закон про культуру -
нові можливості для розвитку
громадського сектору в культурі

Банк Часу

ТОЧКА ЗОРУ

Як залучати кошти: думка
експерта

Активні громадяни прямують до
Англії

ІНФО ПРО ІНФО

Антикризова гуманітарна
програма

Правова допомога закладам
культури

В об'єктиві: громадське життя

Громадянське суспільство — це люди, які думають і діють незалежно від держави

Джордж Сорос

Редактор:
Марія Калашнік

Члени редакційної ради:
Лев Абрамов
Тамара Азарова
Ірина Батура
Оксана Гур'янова
Марія Лебідь

Дизайн:
Віталій Штефан

Верстка:
Марія Калашнік

Над номером працювали:

Ірина Черенько
Олена Пергун
Тетяна Шокілова
Наталія Волян
Світлана Пахлова
Аліна Солнишкіна
Ірина Маркова
Наталія Щелкунова

Адреса редакції:
м. Кіровоград
вул. Гайдара, 75-а, оф. 1
Поштова адреса:
а/с 4/30, м. Кіровоград,
Україна, 25006.
Тел./факс: (0522) 27-10-95, 34-56-67
E-mail: iscm@mail.ru,
adm.iscm@gmail.com
Веб-сайт: www.lacenter.org.ua
www.lac.org.ua

Видання розраховане на активістів громадських організацій, працівників закладів культури, посадовців органів виконавчої влади, місцевого самоврядування, журналістів та всіх, хто цікавиться суспільним життям сучасної України.

При використанні матеріалів видання посилання на «НДО-Інформ» - обов'язкове.
Надіслані матеріали не рецензуються та не повертаються. Редакція може не поділяти точку зору автора та не відповідає за фактологічні помилки, які він допустив.

Якщо ви бажаєте отримувати бюлетень або інші видання ІСКМ, просимо надсилати поштою або факсом офіційні листи-заявки за підписом керівника вашої організації або структурного підрозділу.

Видання розповсюджується безкоштовно.
Листування тільки на сторінках видання.
Думки висловлені у виданні належать авторам і можуть не співпадати з офіційною позицією ІСКМ.
Тиражування **ФОП Александрова М.В.**
Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до державного реєстру видавців, виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції **КГ 009**
Замовлення №1689 від 18 липня 2011 р.
Наклад **1000 примірників**
Бюлетень видається з 1999 року.
Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації Серія **КГ № 522/99 Р**
Видання засноване **Інститутом соціокультурного менеджменту**
© Інститут соціокультурного менеджменту (ІСКМ)

Шановні читачі!

Фінансово-економічна криза заторкнула у нашій країні найуразливіші верстви населення. Відлуння кризи негативно позначилось на тих закладах культури, які і до неї перебували не в найкращому становищі. Саме тому, особливо важливим завданням на сьогодні є підтримати ті ініціативи та проекти, які спрямовані на подолання негараздів, спричинених кризою.

У цьому номері бюлетеню ми намагалися акумулювати досвід організацій, яким вдалося знайти вихід у ці нелегкі часи та розпочати реалізацію суспільно корисних проектів. Деякі з цих проектів вже дають свої плоди. Детальніше можете дізнатись у статті «Клуб «Альтернативний 38-й», де йдеться про дитячі майданчики, які батьки за допомогою Молодіжної громадської організації «Апельсин» побудували власноруч.

Ці та інші заходи для згуртування територіальних громад відіграють провідну роль для розбудови сучасного українського демократичного суспільства.

Реалізація цієї та інших ініціатив стала можливою завдяки Антикризовій гуманітарній програмі Міжнародного фонду «Відродження», яка в рамках своїх конкурсів підтримала близько 63-х проектів, спрямованих на трансформування закладів культури в осередки громадської активності та залучення творчих колективів до благодійництва. Детальніше про програму читайте у номері.

Тому давайте, шановні друзі, розглядати кризу не тільки як проблему, але і можливість робити щось інноваційне. Ці справи та проекти, які знайшли свою підтримку сьогодні дадуть нам результати після закінчення кризи, а вона обов'язково колись закінчиться.

Марія Калашнік,
Редактор «НДО-Інформ»

Бюлетень «НДО-Інформ» був представлений Інститутом соціокультурного менеджменту (ІСКМ) в рамках проекту «Підтримка процесу розвитку осередків громадської активності на базі закладів культури» за фінансової підтримки Антикризової гуманітарної програми Міжнародного фонду «Відродження». Зміст видання є винятковою відповідальністю ІСКМ та не обов'язково відображає точку зору Міжнародного фонду «Відродження». Відтворення та використання будь-якої частини цього видання у будь-якому форматі, включаючи графічний, електронний, копіювання чи використання в будь-який інший спосіб дозволяється за умови відповідного посилання на оригінальне джерело.

З М І С Т

Клуб “Альтернативний 38-й”

Ірина Черенько, голова Правління Чернігівської міської МГО «Центр прогресивної молоді «Апельсин»..... 2

Інтеграція заради майбутнього громади

Олена Пергун, Центр сприяння суспільним інноваціям..... 3

Будинок культури - центр суспільного діалогу

Тетяна Шоколова, президент Олександрійського районного благодійного інформаційно-консультативного центру.....5

Реорганізація бібліотечної мережі: досвід Рівненщини

Наталія Волян, головний бібліотекар відділу маркетингу та наукової роботи Рівненської державної наукової бібліотеки.....6

Новий Закон про культуру - нові можливості для розвитку громадського сектору в культурі

Світлана Пахлова, старший наковий співробітник Українського центру культурних досліджень..... 9

Банк часу

Марія Калашнік, асистент Інституту соціокультурного менеджменту.....13

Як залучати кошти: думка експерта

Інтерв'ю з Ерін Доуленд, експертом з фандрейзингу, волонтером Корпусу Миру в Україні.....14

Активні громадяни прямують до Англії

Аліна Солнишкіна, заступник Голови Ради молодих вчених Дніпропетровської області із гуманітарних питань.....16

Антикризова гуманітарна програма

Ірина Маркова, консультант Інституту соціокультурного менеджменту.....19

Правова допомога закладам культури

Наталія Щелкунова, виконавчий директор Інституту розвитку глобального суспільства.....20

Клуб «Альтернативний 38-й»

Для того, щоб робити добрі справи, в першу чергу, потрібно лише бажання, а разом із бажанням знайдуться й ресурси. На власному прикладі це доводить Центр прогресивної молоді «Апельсин» із м. Чернігова.

У 2004 році організація «Центр прогресивної молоді «Апельсин» підписала з Фондом комунального майна м. Чернігова та Чернігівською міською централізованою бібліотечною системою угоду оренди приміщення Будинку культури на околиці міста. Слід відзначити, що на той час за відсутності державного фінансування Будинку культури не працював понад 8 років. Старі двері клубу було заколочено величезними цвяхами, а вікна та інвентар клубу було розтягнуто місцевими жителями. Першочерговим завданням було привести в належний стан приміщення клубу та розпочати роботу з надання послуг для молоді. Шість років поспіль ремонтні роботи, технічне оснащення, заходи клубу фінансувалися виключно за рахунок організації «Апельсин». Це не враховуючи комунальних та орендних платежів, які щомісячно виплачує організація за

Тепер біля клубу лунає дитячий сміх

користування приміщенням.

Вагома підтримка клубної роботи була надана Антикризовою гуманітарною програмою міжнародного фонду «Відродження». В травні 2011 року розпочато реалізацію проекту Клуб «Альтернативний 38-й» - осередок розвитку фізичного, інтелектуального, творчого потенціалу молоді мікрорайону «Коти» (м. Чернігів).

Мета проекту - всебічний розвиток молоді мікрорайону «Коти» (м. Чернігів) шляхом проведення клубної роботи та реалізації просвітницьких програм на базі клубу «Альтернативний 38-й». Основні завдання в рамках проекту – зробити частковий ремонт приміщень клубу, модернізувати технічне оснащення клубу, розробити соціальний паспорт мікрорайону «Коти», а також провести ряд соціальних заходів для дітей та молоді мікрорайону (організувати доступ до мережі Інтернет, роботу спортивних секцій, провести навчальні курси по роботі з ПК, ряд культурно масових заходів).

Одним із завдань проекту є активізація громади мікрорайону до участі в соціальних

та благодійних заходах клубу. Яскравим прикладом активізації громади мікрорайону є побудова дитячого майданчика.

В мікрорайоні «Коти» не було жодного місця, куди батьки могли б привести на прогулянку дітей. Молоді сім'ї зібралися разом та написали звернення до організації «Апельсин» з проханням допомогти встановити біля клубу дитячий майданчик. Узгодивши це питання з орендодавцями, організація спільно з батьками розпочала будівництво дитячого майданчика. Батьки виявили ентузіазм та винахідливість під час облаштування майданчика - відшукали в Інтернеті цікаві ідеї, спільними зусиллями змогли їх втілити в життя: встановили гойдалки, пісочницю, з покришок

Родина Демиденків на новому дитячому майданчику

вирішали та розмалювали звірів. Місцеві підприємці допомогли будівельними матеріалами. Тепер біля клубу завжди галасно і весело – діти кожного дня приходять погратися. Фотографії майданчика говорять самі за себе (див. обкладинку).

Створення на базі клубу осередку активності громади мікрорайону – розпочато!

Наша редакція поцікавилась, що означає загадкова назва клубу і нам дали тлумачення, що альтернативний - це альтернатива забігальникам та нічним закладам міста, де пропагується вживання алкоголю та наркотичних речовин. А 38-й - це таємниця за сімома печатками.

Для обміну досвідом звертайтеся:

Ірина Черенько, голова Правління Чернігівської міської МГО «Центр прогресивної молоді «Апельсин»,

Тел.: (0462)605-616, 067-9458330, 063-7062660, E-mail: cpmapelsin@mail.ru.

Веб-сайт: <http://www.cpmapelsin.com.ua/>

Інтеграція заради майбутнього громади

“Хочеш змінити світ - почни з себе”. Нам пощастило зустріти та поспілкуватися саме із такою людиною, яка почала змінювати світ з себе, зі своєї громади та готова поділитися своїм успіхом із іншими. Володимир Цуркан - керівник громадської організації «Центр підтримки громадських ініціатив «Креатив»», село Кірове, Миколаївського району, Миколаївської області.

- Володимире, яка мета проекту «Організація соціального партнерства «Інтеграція заради майбутнього громади»?

- Проект створено за ініціативою сільського голови Антонюк Алли Вікторівни, яка є незмінним лідером в громаді через її невичерпну енергійність та вміння відшукувати ефективні рішення різних проблем, мобілізуючи громаду. Мета проекту - інтеграція громади села Кірове Миколаївського району Миколаївської області заради

створення спільного майбутнього через впровадження моделі Центру місцевої активності (ЦМА) в діяльності сільського клубу.

- На розв'язання якої конкретної проблеми його спрямовано?

- Фінансово-економічна криза завдала значної шкоди економіці країни, що в свою чергу негативно вплинуло на соціальну ситуацію в малих містах і селах. Особливо складною виявилась ситуація в селах, де місцеві бюджети значно збідніли. Організації соціальної сфери, які вже за часи змін зазнали чимало проблем, опинились ще в більш складній ситуації. Матеріально-технічна база та санітарно-побутові умови шкіл, дитячих садочків, фельдшерсько-акушерських пунктів, клубів та бібліотек стали ще більш слабкими, а в деяких громадах - аварійними. Державний та місцеві бюджети не в змозі профінансувати, навіть, найзлободенніші соціальні програми. Все це призводить до того, що села занепадають та, навіть, зникають. Жителі сільської місцевості мають значно гірші умови та можливості, ніж мешканці міст. Особливо страждають та потребують допомоги в такій ситуації діти з багатодітних, малозабезпечених, неповних сімей, люди похилого віку та з обмеженими можливостями, та, навіть, молодь.

Економічна криза не минула і наші села - Кірове та Стара Богданівна, в яких проживає близько 1500 жителів (380 господарств), в

Планування майбутнього громади с. Кірове

тому числі - близько 160 дітей. На території сіл забезпечені місцем роботи лише близько 100 осіб. Близько 200 осіб заробляють на життя в обласному центрі. Ситуація щороку погіршується, і в зв'язку з цим наповнення бюджету сільської ради щорічно зменшується. Бюджет 2011 року вдвічі менший бюджету минулого року.

Вирішення нагальних соціальних проблем потребує збільшення ресурсів, в той час, коли можливості значно зменшуються.

Негативні прояви кризи в соціальній сфері на селі не можуть бути подолані лише за рахунок бюджетних коштів.

Для вирішення нагальних проблем необхідно активізувати та

інтегрувати місцеву громаду, мобілізувати та реорганізувати наявні ресурси, впровадити ефективні соціальні технології та успішний досвід соціально-економічного розвитку територіальних громад.

Успішний зарубіжний та вітчизняний досвід використання моделі інтегруючого центру місцевої активності на базі клубів для активізації участі громадян у вирішенні проблем соціального розвитку місцевих громад доцільно впроваджувати і для зміни ситуації, яка склалася в наших селах в наслідок фінансово-економічної кризи.

- Яка роль ЦМА в процесі розвитку сільської громади?

- Центри місцевої активності призначені організувати діяльність в напрямку активізації та інтеграції громади ради створення кращого майбутнього. Об'єднуючись, люди здатні змінювати ситуацію на краще. Наша громада має значний досвід спільного вирішення проблем, які без активної участі жителів села подолати було б неможливо. Прикладом такої соціальної взаємодії влади, бізнесу, громадськості стало відродження зруйнованої будівлі сільського клубу, який вже більше 10 років не працював. Новий 2011 рік громада зустріла в відремонтованій власними силами залі клубу. Ще кілька місяців тому ідея відновлення клубу сприймалась громадою як нереальна: будівля зруйнована, без даху, вікон, дверей. Сільський

клуб поки що залишається на балансі сільської ради за залишковою вартістю, але бюджету на утримання клубу та його персоналу немає. Центру підтримки громадських ініціатив вдалось знайти однодумців та впевнити громаду в тому, що клуб може стати центром розвитку громади. Місцеві активісти зуміли мобілізувати місцеві ресурси, організувати співпрацю жителів села, влади та бізнесу щоб здійснити не лише чудотворне перетворення розвалин в святкову залу, а й чудотворні зміни в свідомості громадян, які відтепер впевнені, що разом вони здатні змінити життя на краще.

Громадська активність та відповідальність за соціальний стан села зростає. Тому доцільно скористатися

сприятливою ситуацією та продовжити роботу по перетворенню клубу в центр місцевої активності. Адже це єдине місце, де може зібратися громада, де можна святкувати та організувати дозвілля для дітей та молоді, спілкування різних груп за інтересами та спільне обговорення шляхів вирішення проблем, а також спільне їх подолання. Якщо сільський клуб працюватиме на користь громади, він може не лише повернути втрачену матеріальну базу. Клуб, діючи як центр місцевої активності, може сприяти створенню фонду місцевого розвитку та підтримувати соціальні ініціативи громадськості.

Даним проектом плануємо трансформувати сільський клуб в центр місцевої активності шляхом комплексу взаємопов'язаних заходів, спрямованих на організацію соціального партнерства по відновленню будівлі клубу та бюджетного фінансування, створення сприятливого законодавчого поля на місцевому рівні (статуту ЦМА на базі клубу, суспільного договору, відповідних рішень ради тощо) для діяльності клубу в напрямку інтеграції громади заради кращого майбутнього, започаткування традицій проведення клубом благодійних заходів та створення фонду розвитку громади.

- Що конкретно передбачається здійснити впродовж терміну реалізації

Клуб - єдине місце, де може зібратися громада

проекту?

- Особливу увагу плануємо приділити започаткуванню традицій проведення сільським клубом благодійних заходів та впровадженню ініціативи створення фонду розвитку громади, а також організації проведення щомісячних Днів партнерської активності.

Ці заходи допоможуть у створенні сприятливих умов для діяльності сільського клубу як центру місцевої активності, та формуванню позитивного ставлення громади до нової функції клубу. Безпосереднім результатом такої діяльності стане мобілізація місцевих ресурсів на відновлення діяльності клубу на користь громади та започаткування фонду розвитку громади.

- Які результати очікуються від реалізації проекту?

Головним результатом здійснення проекту має стати підвищення соціальної активності та відповідальності громадян у вирішенні нагальних місцевих проблем та створення спільного благополуччя.

Сприяти цьому має трансформація сільського клубу в центр місцевої активності та організована в рамках проекту його діяльність, спрямована на організацію соціального партнерства, активізацію та інтеграцію громади у вирішенні проблем соціального розвитку, започаткування традицій проведення клубом благодійних заходів (Дні партнерської активності) та створення фонду розвитку громади.

Важливим результатом реалізації проекту стане прийняття необхідних для трансформації клубу в ЦМА місцевих нормативних та законодавчих документів, підґрунтям для яких стане Положення про місцеві клубні заклади, яке очікуємо від Міністерства культури та туризму України в результаті здійснення Національного проекту «Спільний шлях в майбутнє», який реалізується Інститутом соціокультурного менеджменту

в рамках програми «Об'єднуємося заради реформ» (UNITER), що виконується Pact. Inc., завдяки щирій підтримці американського народу, наданій через Агенцію США з міжнародного розвитку (USAID).

В результаті здійснення проекту буде створена матеріально-технічна та інформаційно-методична база, необхідна для діяльності ЦМА на базі сільського клубу села Кірове.

Проектом буде забезпечено інституційний розвиток центру місцевої активності (навчання лідерів та активістів, вивчення успішного досвіду впровадження ефективних технологій соціального розвитку громад тощо).

Метою проекту «Організація соціального партнерства «Інтеграція заради майбутнього громади» , що здійснюється Центром підтримки громадських ініціатив «Креатив» за підтримки Антикризисної гуманітарної програми Міжнародного фонду «Відродження» є активізувати громаду с. Кірове, Миколаївського району, Миколаївської області у боротьбі із наслідками фінансово-економічної кризи шляхом трансформування закладу культури в осередок громадської активності.

Детальніше про програму: www.irf.ua.

Олена Пергун

Будинок культури – центр суспільного діалогу

Останнім часом в Україні в тому числі і на Олександрійщині з'явилися яскраві приклади

Олександрійський районний будинок культури

співпраці недержавних громадських організацій (НДО) та будинків культури (БК) основна ідея яких – об'єднання людей навколо спільних інтересів задля досягнення мети. Створення для недержавного сектору і будинків культури можливостей надійних партнерів та їх інтеграцію у систему вирішення суспільних проблем покликаний і проект «Будинок культури і громада разом до розвитку і ладу» за фінансової підтримки Антикризової гуманітарної програми Міжнародного фонду «Відродження». Термін дії проекту - один рік. Виконавець проекту - Олександрійський районний благодійний інформаційно-консультативний центр (ОРБІКЦ).

Мета проекту – впровадження нових форм роботи будинків культури з недержавними організаціями які сприятимуть подоланню наслідків фінансово-економічної кризи в регіоні.

Наша організація в співпраці з районним будинком культури має в своїй діяльності досвід сприяння соціальній активності та освіченості громадян, через проведення заходів спрямованих на поширення в регіоні успішного вітчизняного та зарубіжного досвіду вирішення проблем громади. Будь-яка соціальна акція (відкриття дитячих садочків, підведення газу ін.), яка проводиться в районі має інформаційно-культурний супровід, який здійснюють будинки культури. Але такі приклади не мають широкої практики хоча і демонструють, що будинки культури є найбільш відповідною місцевою інституцією, яка здатна виконувати в місцевій громаді інтегруючу, активізуючу, мобілізуючу, інформаційну підтримку в соціальному розвитку громад. Та незважаючи на зусилля будинків культури Олександрійщини направити свою діяльність на задоволення потреб територіальних громад, їх потенціал використовується неефективно. Проблема полягає в тому, що кризові явища, які відбуваються в суспільстві призводять до зневіри, байдужості і пасивності громадян, отже до відсутності ініціатив по розвитку місцевих громад, поширенню ідей місцевої

філантропії.

В той же час у працівників культури відсутні професійні навички поширення нових напрямків, технологій і методів організаційної роботи в громадах. Серед персоналу будинків культури практично відсутні фахівці з питань маркетингу, менеджменту, фандрейзингу, PR, технологій партнерства, що унеможливує ефективно оцінювати соціальну і культурну активність різних категорій населення в професійній діяльності. А в умовах ринкової економіки без фахівців названих напрямків будинки культури не зможуть ефективно функціонувати. Проект виконується в партнерстві з державними закладами культури, недержавними організаціями, державними органами влади,

ЗМІ, спрямований на проведення навчальних заходів для громадських

активістів, працівників будинків культури, представників органів влади та засобів масової інформації і сприятиме розширенню можливостей місцевих громад Олександрійщини в подоланні соціальних проблем через створення умов ділового партнерства.

Тетяна Шоколова,
президент ОРБІКЦ

Реорганізація бібліотечної мережі: досвід Рівненщини

Складна соціально-економічна ситуація, яка склалася в державі на початку 2000 року негативно вплинула на бібліотечну галузь. Відбулося скорочення мережі бібліотек Міністерства культури, обмежене бюджетне фінансування спричинило проблеми з утримання матеріально-технічної бази закладів, погіршилися умови праці бібліотекарів та читачів, незадовільним стало комплектування фондів книгозбірень.

Ефективним вирішенням існуючих проблем стало б створення на території кожного населеного пункту Рівненської області повноцінного громадського інформаційного центру з об'єднаними

«Будинок культури і громада разом до розвитку і ладу»

матеріальними та інформаційними ресурсами, зручними та комфортними умовами роботи.

Вихід, зокрема, було запропоновано обласною державною адміністрацією: на Рівненщині було розпочато експеримент із об'єднання публічних і шкільних бібліотек та створення закладів нового типу.

В 2002 році на підставі Розпорядження голови облдержадміністрації від 22.07.2002 р. № 431 «Про реорганізацію бібліотечної мережі області» впроваджено експеримент із реорганізації бібліотечної мережі.

Метою об'єднання було раціональне використання бюджетних коштів шляхом об'єднання публічних та шкільних бібліотек в єдину централізовану систему, покращення матеріально-технічної бази закладів за рахунок переведення бібліотеки в краще приміщення, об'єднання ресурсів книгозбірень, переведення працівників на повні ставки посадового окладу. Об'єктом експерименту виступили публічні та шкільні бібліотеки сільських населених пунктів Рівненської області (всього 1154 закладів, з них 586 шкільних та 568 публічних книгозбірень).

На різних рівнях фахівцями обох галузей реорганізація сприймалася неоднозначно. Точилися гострі суперечки, необхідно було змінити стереотипи щодо уявлення нової моделі бібліотеки. В центрі уваги став читач, якому необхідно було забезпечити комфортні

умови роботи та якісне інформаційне забезпечення.

В усіх районах області були прийняті відповідні розпорядження, питання реорганізації мережі бібліотек виносилося на розгляд сесій обласної та районних рад, колегій управління культури Рівненської облдержадміністрації. Об'єднання вивчалось та заслуховувалося на колегії Міністерства культури та мистецтв України (2004 р.).

Впровадження нововведення потребувало комплексного підходу: проаналізовано досвід роботи бібліотечної системи Костопільського району, яка успішно працювала в умовах об'єднання впродовж 5-ти років; об'єднано зусилля методичних центрів обласних бібліотек Рівненщини для забезпечення належної допомоги книгозбірням регіону; розроблено план організаційно-методичних заходів.

В ході експерименту було досягнуто міжвідомчої узгодженості щодо формування, обліку та збереження бібліотечних фондів в т.ч. підручників; розроблено пакет примірних регламентуючих документів: Статут Централізовану систему публічно-шкільних бібліотек (ЦСПШБ), Положення про публічно-шкільну бібліотеку (ПШБ); також Положення про формування фонду бібліотечних систем, Посадову інструкцію завідувача (бібліотекаря) філії. Узагальнено та поширено кращі досвіди роботи ПШБ. Підготовлено та видано низку методичних

рекомендацій з питань діяльності бібліотек в нових умовах, надання платних послуг, ін. Паралельно вирішувалися питання надання Централізованим бібліотечним системам (ЦБС) статусу юридичної особи, що давало можливість самостійно господарювати.

Державною обласною бібліотекою систематично здійснювалася необхідна підтримка у вирішенні поставлених завдань: виїзди на місця, моніторинг роботи публічно-шкільних бібліотек у ЗМІ; консультації з питань роботи книгозбірень на допомогу інформаційному забезпеченню

Навчання Бібліотекарів, Інтернет-центр, м. Острогов,
Рівненська область

органів місцевої влади та суспільних потреб територіальної громади, інформатизації книгозбірень. Проводилося вивчення думки представників місцевих громад: голів сільських рад, вчителів, жителів щодо діяльності бібліотек в нових умовах.

З метою адаптації персоналу до нових завдань та умов роботи проведено комплекс навчальних заходів. До участі у них залучались провідні спеціалісти управління освіти, юристи облдержадміністрації, фахівці галузевої профспілки. Для директорів бібліотечних систем, комплектаторів, бібліографів, працівників відділів обслуговування, сільських бібліотекарів реалізовано понад 100 семінарів-практикумів, практичних консультувань, виїзних семінарів з різних аспектів реорганізації бібліотечної галузі.

Велика увага приділялася інформатизації бібліотек підключення їх до Інтернет, створенню електронних ресурсів. Рівненською державною обласною бібліотекою для шкільних відділень ПШБ створено електронний типовий каталог навчальної літератури, за допомогою якого здійснюється облік, списання, розподіл підручників шкіл. Можливим стало залучення комп'ютерної техніки сільських загальноосвітніх шкіл на основі угод між централізованою системою та навчальним закладом. Таким чином бібліотекарі отримали можливість використовувати 103 АРМ.

Інноваційною стала діяльність книгозбірень із створення власних веб-сайтів, тематичних електронних ресурсів. Стали на шлях автоматизації сільські бібліотеки, які пропонують краєзнавчі матеріали, освітні ресурси через власні веб-сторінки.

Розпочато реалізацію корпоративних інформаційно-бібліотечних проєктів. Так, вперше в Україні створено Регіональну корпоративну бібліотечну систему області, яка об'єднала центральні районні, міські та обласні книгозбірні, що здійснюють аналітико-синтетичну обробку документів. Центром корпоративної діяльності є обласна

бібліотека, яка координує цю роботу. Філії централізовано почали отримувати картки з бібліографічними описами газет, журналів, книг та формувати власні картотеки.

Впродовж 9-ти років від початку експерименту і до нині бібліотеки краю працюють в нових умовах. Мережа книгозбірень сьогодні нараховує 585 заклади, які здійснюють бібліотечне обслуговування користувачів з урахуванням конкретних умов кожного сільського населеного пункту. На території окремих великих населених пунктах продовжують функціонувати публічна та шкільна книгозбірні (поза об'єднанням).

Централізовані системи набули статусу юридичної особи. Впорядковано структуру та штатний розпис. Збільшилася кількість працюючих фахівців у галузі на повний посадовий оклад.

Проведена велика робота щодо об'єднання інформаційних ресурсів бібліотек, інвентаризації фондів філіалів, скоординовано передплату періодичних видань. Налагоджено облік, обробку та доставку підручників, навчальної літератури.

Сільські бібліотеки стали на шлях інформатизації

Якісних змін набула змістовна робота бібліотек, яка направлена на пріоритетні групи:

педагогів та учнів, соціально-незахищені верстви населення. Покращилося інформаційне забезпечення представників органів місцевої влади та громади. У 8-ти центральних книгозбірнях діють пункти доступу громадян до урядової інформації.

Виріс рівень інформатизації бібліотек Рівненщини. В області комп'ютеризовано 118 книгозбірень, з них в сільській місцевості 66 заклади.

Впроваджено нові бібліотечно-інформаційні сервіси з організації доступу населення до Інтернет, навчання відвідувачів новітнім технологіям, обслуговування читачів в режимі локального або віддаленого доступу. Бібліотеки формують та пропонують відвідувачам доступ до тематичних, освітніх та краєзнавчих ресурсів, власних електронних каталогів. В мережі Інтернет діє 18 веб-сайтів районних/міських та 55 веб-сторінок

сільських книгозбірень.

Робота в умовах об'єднання публічних і шкільних бібліотек сприяла укріпленню партнерських зв'язків закладів культури, науки та освіти в напрямку забезпечення навчально-виховного процесу. Сформувався передумови для створення медіа-центрів, покликаних забезпечувати доступ до освітніх ресурсів. В Березнівському та Володимирецькому районах області органами влади підтримана ініціатива створення медіа-центрів на базі бібліотек. Сьогодні медіа-світ краю пропонує потужний місцевий ресурс з інформацією на допомогу навчально-виховному процесу, педагогічний досвід, краєзнавчі матеріали, тематичні бази даних, електронний каталог (<http://berezne.lib.rv.ua/>, <http://babylibrarivolodymyrec.org.ua/>).

РДОБ підтримується веб-сайт «Освітній Навігатор» (<http://navigator.rv.ua>). Його мета – формування інформаційно-освітнього простору краю на допомогу педагогам, учням і батькам. З часу створення ресурсу освітянами було надіслано понад 400 власних навчальних розробок. Щоденно ресурс відвідує близько 4 тис. віртуальних користувачів.

Інноваційних ознак набула професійна діяльність бібліотекарів в т.ч. сільських. Вони - учасники конкурсів проектів, які підтримуються донорськими організаціями. В 2010 році в конкурсі програми «Бібліоміст», яку адмініструє Рада з міжнародних наукових досліджень та обмінів (IREX) переможцями стали 2 бібліотечні системи (Млинівський та Сарненський район Рівненської області) та публічно-шкільна бібліотека с. Студянка (Дубенський район). Сьогодні ці книгозбірні пропонують своїм користувачам нові послуги із використанням вільного доступу до Інтернету, забезпечують потреби місцевих громад у інформації. 2011 рік став знаковим для книгозбірень краю: 13 централізованих систем стали переможцями II-го раунду програми «Бібліоміст». В сільській місцевості буде комп'ютеризовано 48 бібліотек.

Перелік використаних джерел:

Бібліотеки на порозі великих змін // Ого.- 2002.- 2 серп.

Вербець М. Публічно-шкільні бібліотеки

Рівненщини в умовах становлення // Бібл. Форум України.- 2003.- №1.- С. 29-30.

Експеримент зі шкільними бібліотеками Рівненщини: чи можливо передбачити наслідки?// Шкільна бібліотека plus.- 2003.-№ 3-4.- С. 10-11.

Реорганізація бібліотечної мережі : Збірник матеріалів / Упоряд. С.П. Ступницька. – Рівне: ДЦНТЕІ, 2003. – 42 с. – (Сер. “Бібліотечна практика”) : Режим доступу. – Загол. з екрану : [http://lib.rv.ua/index.php?name=Files&op=view_file&lid=52].

Щербан Р.М. Повштовх до збільшення послуг / Р. Щербан // Культура і життя.- 2004.- 6 жовт.- С. 1.

Щербан Р.М. Регіональна корпоративна бібліотечна інформаційна система / Р. Щербан // Бібліотечний форум України. - 2007. - № 2. - С. 2 - 4.

До підсумків року [2006 рік] села в Україні : [в т.ч. директор Рівненської ОУНБ В.Ярошук висвітлює хід експерименту щодо об'єднання шкільних і публічних бібліотек] // Бібліотечна планета.- 2007.- №1.- С. 8.

Щербан Р. У відповідь на статтю І. Хемчян «Експеримент, що надто затягнувся» / Р. Щербан // Бібліотечна планета.- 2008. - № 4. – с. 17 – 19.

Щербан Р.М. Регіональний інформаційно-освітній простір: Рівненщина / Р. Щербан // Документознавство. Бібліотекознавство. Інформаційна діяльність : проблеми науки, освіти, практики : матер. V Міжнар. наук.-практ. конф. – К., 2008. – С. 31 – 34.

Наталія Волян,
головний бібліотекар відділу маркетингу та наукової роботи, Рівненської державної наукової бібліотеки

Новий Закон про культуру - нові можливості для розвитку громадського сектору в культурі

У грудні 2010 року Верховною Радою України був прийнятий новий Закон України «Про культуру». Це довгоочікувана і знакова подія як для працівників культури, так і для усієї галузі. Основною метою цієї статті є розглянути нові можливості, які надає Закон про культуру для розвитку громадського сектору у культурі та запровадження

інновацій у діяльності закладів культури.

Нагадаємо: з грудня 2009 року в Україні Інститутом соціокультурного менеджменту за сприяння Міністерства культури України та при участі різних державних і недержавних організацій реалізується проект «Спільний шлях у майбутнє». Метою проекту є активізація громадського сектору культури, адаптація закладів культури (в першу чергу клубних закладів та бібліотек) до сучасних потреб громади та реалізація інших важливих ініціатив.

В ході реалізації проекту було вироблено практичні рекомендації щодо запровадження нових моделей та форм роботи закладів культури (клубних та бібліотечних установ), які постійно обговорюються на комунікативних та робочих зустрічах учасників проекту, за участю представників органів влади, місцевого самоврядування, громадських організацій, працівників культури (більш детальну інформацію про реалізацію проекту можна знайти на сайті – <http://www.lacenter.org.ua/>).

Серед останніх дискусійних тем дуже важливе місце займає питання

реалізації нового Закону України «Про культуру», його вплив на заклади культури, зокрема клубні установи та бібліотеки, особливо на їх можливість запровадити нові моделі та форми роботи. Тому головним питанням, на яке має відповісти ця стаття, є наступне – як впливає новий закон на процеси трансформації закладів культури та розвиток громадського сектору в культурі?

Загалом, прийнятий у грудні 2010 року Закон України «Про культуру» має створити нові можливості для розвитку сфери культури. Зокрема, серед основних завдань держави визначається створення умов для розвитку закладів культури незалежно від форм власності, залучення до сфери культури інвестицій та коштів від благодійництва, сприяння діяльності громадських організацій у сфері культури тощо.

Закон запроваджує і визначає нові важливі терміни, зокрема: базова мережа закладів культури, грант, діяльність у сфері культури,

культурний простір України, культурні блага, культурно-мистецька громадськість та інші. З одного боку це дає можливість унормувати діяльність у сфері культури, а з іншого – створює певні нормативні обмеження вживання термінів. Наприклад, відповідно до Закону, до «культурно-мистецької громадськості» відносяться лише митці та працівники культури, інші працівники, об'єднані в професійні творчі спілки, національно-культурні товариства. Нажаль усі інші громадські організації та об'єднання громадян чи працівників культури до зазначеного вище терміну не відносяться.

Термін «діяльність у сфері культури (культурна діяльність)» містить досить широкі можливості для діяльності закладів культури, зокрема: проведення творчої, господарської, наукової, інформаційної, освітньої, культурно-дозвільової, розважальної та ін. діяльності, спрямованої на створення, тиражування, розповсюдження, демонстрування, популяризацію, збереження

Закон «Про культуру» має створити нові можливості для розвитку сфери культури

і використання культурних благ та культурних цінностей для задоволення культурних потреб

громадян. З іншого боку розділ «Діяльність у сфері культури» встановлює певні обмеження щодо основних видів діяльності у сфері культури. Так, серед запропонованих видів діяльності, які безпосередньо стосуються функціонування клубних закладів, слід зазначити наступне – організація відпочинку і дозвілля громадян, що значно звужує функції клубних закладів. Разом з тим, поряд із основними видами діяльності, заклади культури (різні за формою власності та видом діяльності) можуть провадити іншу господарську діяльність і одержувати від неї доходи, якщо така діяльність відповідає меті, з якою вони створені (тобто завданням і меті, визначених у статутах (положеннях)). Такі особливості щодо діяльності закладів культури можуть бути використані для запровадження нових форм роботи у клубних та інших закладах.

Відповідно до Закону, до «культурних благ» відносяться певні товари та послуги,

що виробляються в процесі провадження діяльності у сфері культури для задоволення культурних потреб громадян, серед них зокрема культурно-освітні послуги. При цьому цей перелік не є обмеженим. У зв'язку з цим існує можливість, окрім законодавчо визначених, запровадити нові форми послуг по задоволенню культурних потреб громадян.

Що стосується «базової мережі закладів культури», то, відповідно до Закону, до неї автоматично включаються усі існуючі заклади культури. Органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування під час формування та забезпечення функціонування базової мережі закладів культури мають керуватись державними соціальними нормативами у сфері обслуговування закладами культури (Закон України «Про державні соціальні стандарти і державні соціальні гарантії», 2000). Така норма закону дещо обмежує можливості щодо трансформування вже існуючих закладів культури та запровадження у них нових форм господарювання. Так, передача закладів культури в управління громаді, громадським, приватним та іншим недержавним організаціям можлива лише за умов дотримання державних соціальних стандартів.

Законом про культуру гарантується реалізація права громадян на створення закладів культури недержавної форми власності різних напрямів діяльності та організаційно-правових форм. Право утворювати заклади культури, різні за формою власності та видами діяльності у сфері культури (в т.ч. клубні заклади, бібліотеки), мають поряд із органами влади також громадські організації, інші об'єднання громадян, юридичні та фізичні особи тощо. Тобто, новий закон покликаний сприяти розвитку закладів культури різних форм власності, що є дуже позитивним для розвитку усієї галузі у нових ринкових умовах. Нажаль, поряд з цим, держава утримує та забезпечує фінансову підтримку лише закладам культури державної та комунальної форм власності, які віднесені до базової мережі закладів культури.

Надання фінансової підтримки недержавним закладам культури, нажаль, не передбачено. При відсутності податкових стимулів для меценатів, які можуть підтримувати галузь культури та окремі заклади культури, встановлення таких обмежень може значно загальмувати розвиток недержавного сектору культури.

Враховуючи вищенаведене, слід зазначити, що згідно із Законом державою має створюватись сприятливий режим оподаткування для неприбуткових закладів культури, а також фізичних та юридичних осіб, які надають благодійну допомогу неприбутковим закладам культури, а також спрямовують свої кошти на розвиток культури. Ці норми мають бути передбачені у податковому законодавстві. Нажаль конкретних механізмів запровадження податкових стимулів в Законі не визначено. Крім того, обмеження лише щодо неприбуткових закладів культури не сприятиме розвитку приватного сектору у культурі, зокрема створенню приватних закладів культури. Згідно із законом приватні заклади культури фінансуються їх засновниками.

Також, Законом про культуру встановлено певні обмеження щодо проведення приватизації закладів культури, а саме: приватизації не підлягають заклади культури, що забезпечують державні соціальні нормативи у сфері обслуговування населення закладами культури.

Що стосується фінансування закладів культури, то закон передбачає серед витрат на утримання закладів окрім бюджетних коштів також кошти, що надходять від господарської діяльності, надання платних послуг, гранти, благодійні внески, добровільні пожертвування фізичних і юридичних осіб, у тому числі іноземних, інші не заборонені законодавством джерела. Ця норма застосовується до закладів культури різних видів і форм власності, що може сприяти розвитку саме недержавних закладів культури. Проте у Законі відсутні пояснення

Закон гарантує право на створення недержавних закладів культури

щодо конкретних форм витрат на які може бути спрямоване бюджетне фінансування закладів культури. У зв'язку з цим постає потреба розробки відповідного підзаконного акту, який встановив би правила щодо спрямування витрат із державного та місцевих бюджетів на утримання закладів культури.

Крім вищенаведеного у Законі встановлено норми щодо фінансового забезпечення закладів культури державної і комунальної форм власності базової мережі, які можуть отримувати фінансову підтримку за рахунок коштів установ, організацій, громадян та їх об'єднань. При цьому в Законі не міститься конкретних обмежень щодо отримання такої допомоги, що може бути використано на користь самих закладів культури та сприяти залученню коштів з різних джерел.

Незважаючи на те, що законодавство має на меті визначити механізм впливу громадськості на формування і реалізацію державної політики у сфері культури відповідний розділ містить певні обмеження щодо цього. Так, держава має залучати представників лише культурно-мистецької громадськості (див. визначення цього терміну) до участі в підготовці проектів нормативно-правових актів, презентації України в різних сферах міжнародного культурного життя тощо. З іншого боку у цьому ж розділі державою гарантується право громадських організацій різних видів брати участь у реалізації державної політики у сфері культури відповідно до законодавства, зокрема нормативно-правових актів щодо забезпечення участі громадськості у формуванні та реалізації державної політики України. Тобто для громадського сектору культури Законом встановлено майже ті самі права, що і для культурно-мистецької громадськості без визначення конкретних

форм та обмежень їх участі у формуванні культурної політики.

Ще одним важливим моментом для розвитку культури, і в першу чергу на селі, є те, що відповідно до Закону, держава у пріоритетному порядку має створити умови для розширення культурної інфраструктури села. Хоча у Законі не визначено конкретних механізмів та видів закладів культури, що мають функціонувати на селі, це надає можливість запровадити інновації у роботу сільських закладів культури, які гарантуються Законом (у Законі не визначено конкретних видів інноваційної діяльності у сфері культури та обмежень щодо її впровадження).

Незважаючи на те, що новий Закон про культуру не містить конкретних механізмів та заходів щодо активізації та діяльності громадського сектору в культурі він надає нові права і створює можливості для закладів культури і окремих громадян щодо запровадження інновацій у сферу культури, нових форм роботи та видів діяльності закладів культури, в т.ч. нових форм господарювання, що також позитивно впливатиме на розвиток громадського сектору в культурі.

Враховуючи те, що в багатьох випадках норми Закону не мають прямої дії і вимагають розроблення окремих підзаконних актів постає необхідність подальшого удосконалення нормативно-правової бази галузі культури та уточнення норм Закону

про культуру, зокрема з питань стимулювання діяльності недержавних закладів культури та громадських організацій у культурі, а також механізмів їх фінансової підтримки.

Світлана Пахлова, старший науковий співробітник Українського центру культурних досліджень, аспірант кафедри європейської інтеграції Національної академії державного управління при Президенті України

Світлана Пахлова

Банк часу

«Нам все одно, скільки що коштує, до тих пір, поки воно нічого нам не коштує»

Андре Моруа.

За гроші сьогодні можна купити все, а от чи можна придбати щось без грошей? Більшість людей сказала б, що це не можливо, а ми стверджуємо, що це реально. І ми поділимося із вами цим секретом.

В Україні ще у 2009 році була створена Регіональна Обмінна Система «Банк часу», ініціатором якої виступила громадська організація «Гуманітарний центр» (м. Київ). «Банк Часу» надає можливість людям організувати обмін продукцією та послугами без наявності грошей.

Першою причиною, яка підштовхнула до створення РОС «Банк Часу», стала глибока світова фінансова криза. Вона торкнулася місцевих ринків обміну продукцією та послугами, які не дивлячись на наявність усіх ресурсів зіштовхнулися із дефіцитом коштів.

Другою причиною стала особливість сучасного розвитку капіталізму, коли гроші, що вкладаються у банки звичайними громадянами, використовуються великими корпораціями та приносять їм надприбутки. В той самий час ці гроші стають дефіцитом для тих громадян, які поклали їх в банк. Гроші залишають місцеву економіку, люди залишаються без роботи, підприємства зупиняються.

Саме тому система обміну працею на місцевому рівні може вирішити проблеми, які не можуть бути вирішені традиційними способами сучасної економіки.

Ще одним важливим фактором у сучасному суспільстві є побудова довіри між людьми, можливість самореалізуватися та самовиразитися.

Чи станете ви більше спілкуватися із сусідом, коли він вам пофарбує стіни, а ви

йому натомість віддячите абрикосами із власного городу? Такий обмін між людьми допомагає становити безцінні зв'язки та живе спілкування, які у сьогоднішньому комп'ютеризованому світі можуть загубитися у віках.

Особливістю роботи «Банку часу» є використання системи «балів». За їх допомогою проходить облік благодійного взаємного обміну між учасниками. Наведемо приклад: Іван зробив покупки для Людмили та заробив 20 «балів», свої бали він використав запросивши Едуарда пограти на його вечірці, Едуард у свою чергу витратив свої бали попросивши Вікторію допомогти своєму сину Вові із англійською. А на що б ви використали свої бали?

Учасником Банку Часу може стати будь-хто. Для цього необхідно звернутися в офіс Системи, заповнити Анкету, де ви вкажете що можете запропонувати іншим

учасникам Системи та чого ви потребуєте. Після цього вам буде відкрито електронний рахунок та персональна сторінка учасника.

Управління рахунком здійснюється через мережу Інтернет, смс-повідомлення чи дзвінок оператору Системи, тому, навіть у сільській місцевості, де відсутній доступ до Інтернету через мобільний телефон можна бути учасником Банку Часу. Система зменшує рахунок споживача та збільшує рахунок постачальника на суму, яку учасники встановлять за спільною згодою.

В Україні нараховується 29 регіональних представництв у 24 населених пунктах. З метою забезпечення безпеки учасників реєстрація можлива лише у представництвах РОС «Банк Часу».

Для організації представництва РОС «Банк Часу» необхідно направити заявку на електронну адресу info@bankvremeni.org у довільній формі із проханням надати інформацію про умови організації представництва. На основі отриманої заявки

проводиться співбесіда із потенційним представництвом. Після співбесіди надається спеціальна інформація з умовами організації представництва. Потенційний представник надає необхідний пакет документів для укладання угоди. Після проходження навчання по роботі в РОС «Банк Часу» та укладання угоди, представництву надаються права для реєстрації учасників в Системі.

Детальніше про «Банк часу» можете дізнатися на сайті www.bankvremeni.org.

Марія Калашнік

Як залучати кошти: думка експерта

Для громадських організацій в Україні питання залучення коштів є дуже актуальним та інколи наболілим. Редакція нашого бюлетеню вирішила дізнатися причину такої ситуації та шляхи її вирішення у експерта із закордону. Ерін Доуланд, експерт з фандрейзингу, волонтер Корпусу Миру в Україні, 7 червня 2011 року провела у м. Кіровограді семінар «Основи залучення матеріальних і фінансових ресурсів». На багаточисленні питання учасників про результативність фандрейзингу, Ерін зазначила, що більшість відмов організації отримують через велику конкуренцію (90%), недостатність досвіду та неправильність поставлених цілей і задач у своїх проектах. Якщо організація хоче отримати кошти від якогось фонду, в своєму проекті вона має вказати, чому саме їй необхідні ці кошти, як це вплине на життя цільових груп і як зміниться їх життя завдяки цьому конкретному проекту. Адже кожен грантодавець хоче знати, як вплине проект на життя звичайних людей. Також перед проектом необхідно робити соціальний аналіз, щоб показати як ґрунтовно організація підійшла до питання і що вона являється експертом

Ерін Доуланд

в певній галузі. Головне, що слід зрозуміти, на думку Ерін: «Хто не просить грошей, той їх ніколи не отримає». І скромність у цьому питанні не доречна – краще просити більше, ніж менше. Після семінару Ерін погодилася більш детально розкрити цю тему спеціально для читачів «НДО-Інформ».

- Розкажіть про свою місію в Україні.

- Пропрацювавши 12 років у громадських організаціях я вирішила приєднатися до Корпусу Миру у якості волонтера та на часі працюю над проектами у громадських організаціях в Україні. Я живу та працюю в Україні протягом трьох років у громадській організації у Закарпатській області, пишу гранти, роблю фандрейзинг, створюю програму та нові проекти.

- Чим відрізняються громадські організації в Україні та США?

- Громадські організації тут нові та дуже молоді. Це стара країна із старої частини світу із довгою історією, в той час як США – молода та не має довгої історії. Все ж, ми маємо довгу історію НДО та філантропії. На початку 1900-х років були засновані перші громадські організації у США. А тут НДО розпочали свою діяльність не так давно, близько десяти років тому. Таким чином, відмінність полягає в тому, що на Україні вони набагато молодші та продовжують зростати. Розвиваються вони досить швидко і їх справи йдуть вгору, але із продовженням їх росту, ми маємо багато ресурсів, якими можемо поділитися, так як маємо більш ніж 100-річний досвід у діяльності НДО.

- Чому, на Вашу думку, громадські організації не завжди знають як залучати кошти?

- Я думаю, що це не обов'язково відповідальність НДО. Сьогодні міжнародні та національні фонди не залежно від того чи це урядові чи приватні чи міжнародні фонди мають працювати краще із НДО. НДО можуть лише тоді

ефективно працювати, коли партнерська взаємодія двостороння. Я маю на увазі, коли фонди та громадські організації збираються за одним столом та обговорюють пріоритети, які існують в громадах. Тоді питання знайдуть відповіді, проблеми будуть вирішені для громади. Тому сьогодні на НДО лежить відповідальність бути експертом, знати, що відбувається в громаді, що потрібно людям. Уряд та міжнародні донори мають йти

Проекти потрібно писати виходячи з потреб суспільства

до громадських організацій і запитувати які потреби існують у їх громадах та що відбувається саме зараз в Україні. Лише на основі мого власного враження те, що сьогодні пропонують донорські організації: «Ось те, на що ми дамо кошти». Таким чином НДО працюють дуже тяжко над проектом, для залучення коштів.

- На які основні аспекти фандрейзингу НДО в Україні мають звертати увагу?

- Я вважаю, що найбільший пріоритет для НДО в Україні – це, власне, працювати краще завдяки оцінці потреб, дізнаватися що дійсно потребує громада, залучати громаду, використовувати людей громади, які знають, що відбувається всередині неї. Дуже важливо організувати велику кількість людей із громади, щоб вони приєднувалися до роботи НДО, а не лише мати офіс від 5 до 25 людей, які працюють кожен день, мати відкрите до громади ставлення. Потім вони зможуть краще посилатися на потреби громади, оскільки матимуть більший доступ до ресурсів, чи то гранти, чи соціальне партнерство тощо. Провідна роль НДО – відповідати потребам громадян, часто коли уряд не відповідає їм або не в змозі їх задовольнити. Тому без розуміння громадськими організаціями потреб людей, вони, навіть, не можуть займатися фандрейзингом, тому що не знають для чого вони ним займаються.

- Що Ви порадите молодим, щойно створеним НДО?

- Відкрити свої двері для всіх зацікавлених у справах, які вони роблять. Якою б не була їх тематика чи місія – відкривайте обійми та

шукайте людей, зацікавлених у тих самих речах, що і ви. Запрошуйте їх бути волонтерами, членами комітетів, стратегічних робочих груп та вже виходячи з цього розробляйте стратегічний план. Оцінка потреб визначить ваш стратегічний план на рік чи 3 роки. А через певний час ви побачите чи відповідає ваша діяльність потребам громади. Тоді ви змінюєте свій план, доопрацьовуєте його, розширюєте, щоб все більше відповідати потребам громади, які постійно змінюються. Це, власне, перша рекомендація, яку б я дала будь-якій НДО.

- Як НДО мають писати проекти?

- Мені дуже подобається питання про те, що було на початку курка чи яйце. Я все більше переконуюсь, що у діяльності НДО - яйце завжди перше, якщо йдеться про залучення коштів до організації. Багато НДО шукають веб-сайти потенційних донорів знову і знову, щоб знайти потенційні гранти. Вони розмірковують наступним чином: «Ми робили професійне навчання – ми можемо подаватися на цей грант». В дійсності це професійне навчання має бути організоване для сліпих людей. А організація, що вирішила подавати свій проект, ніколи не працювала з людьми із вадами зору або з обмеженими можливостями, це не в їх компетентності. Але вони спробують написати гарний проект фокусуючись на тому в чому вони дійсно мають досвід, в даному випадку у професійному навчанні. Тобто, як я вже казала раніше, треба починати із оцінки своїх можливостей. Проекти необхідно писати виходячи не з того, що вміє ваша організація, які гранти пропонують донорські організації, а виходячи з того які потреби існують в суспільстві.

- На вашу думку чи скоро міжнародні фонди можуть залишити Україну?

- Вже протягом 3-х років точаться такі чутки, що у наступні 3 роки міжнародні фонди завершать свою діяльність. Але ця ситуація залишається не змінною, тому що їх існування на території України все ще необхідне.

- Але якщо станеться так, що міжнародні

організації все ж підуть з України. Яким чином НДО мають знаходити ресурси для реалізації їх ініціатив?

- Сьогодні було б істотною перевагою для кожної громади, якщо бізнес розвивав би корпоративну соціальну відповідальність. Тому бізнес та працюючі люди, мають почати підтримувати тих людей, які переживають важкі часи. В Україні дуже багато громадян перебувають у скрутному становищі і ті, в кого справи йдуть добре мали б співпрацювати з НДО не лише у фінансовому вигляді, але також і наданням консультативних послуг. Наприклад, в Сполучених Штатах багато бізнес структур надсилають своїх працівників у якості волонтерів або надають гранти НДО. Справа в тому, що в суспільстві існує 3 сектори – бізнес, влада та громадські організації і посилення третього сектору має відбуватися шляхом перехресної комунікації. Зараз здається, що третій сектор існує сам по собі та мало знає про взаємодію із владою чи бізнесом і тому міжнародні фонди такі критичні. Як би там не було, я бачу лише дуже невеликий шанс того, що це станеться, в Україні необхідно розвивати корпоративну соціальну відповідальність. Але для того, щоб це почало працювати необхідно, щоб уряд запровадив певні податкові пільги, певне сприяння бізнесу. Бізнесмен, який не має фінансової спроможності, фінансової вигоди від надання благодійної допомоги недержавним організаціям буде залишатися добрим бізнесменом не дуже довго. У Сполучених Штатах якщо ти робиш пожертву, тобі дають перерву або податкові пільги. Отже, це, як вони кажуть «розумні інвестиції». І завдання по впровадженню таких змін лежить на всіх трьох секторах суспільства.

Спілкувалася Марія Калашнік

Активні громадяни прямують до Англії

Природа починає, мистецтво спрямовує, досвід завершує, - стверджує латинський крилатий вислів. На власні очі побачивши діяльність громадських організацій у Великобританії, Аліна Солнишкіна, заступник Голови Ради молодих вчених

Дніпропетровської області із гуманітарних питань, кандидат соціологічних наук, була вражена згуртованістю людей задля розвитку своєї громади.

Своїм досвідом Аліна вирішила поділитися і з читачами «НДО-Інформ».

Тиждень, проведений у Великобританії, залишив багато позитивних вражень. Після обміну досвідом в сфері наукової та громадської діяльності, мені захотілося втілювати в життя всі знання, що я отримала від своїх колег. Проте я трохи засмутилася, коли замислилася над таким питанням: Чому в Англії люди можуть об'єднуватися заради добробуту своєї території, району, в якому вони мешкають, громади, в якій проживають люди із різними віросповіданнями, різних рас та національностей, які різняться між собою за освітнім рівнем та політичними поглядами? Чому це не відбувається в українському суспільстві? Чому наша громадськість так завзято не бажає співробітничати між собою.

Проект «Активні громадяни» об'єднав між собою молодь, якій не байдуже майбутнє своєї країни, які є лідерами у своїх громадах. Протягом трьох навчальних модулів учасники програми вивчали такі корисні теми, як: розвиток лідерських якостей, управління проектами, розв'язання конфліктів та крос-культурний діалог. На жаль, не всі учасники програми перейшли на міжнародний модуль. Влітку цього року десять учасників програми здійснили ознайомчий візит до Сент-Хеленс, що недалеко від Манчестеру та Ліверпулю, а десять інших – отримали візу до Ньюкасла.

В рамках проекту «Активні громадяни» Британської Ради в Україні мені пощастило відвідати Північний Тайнсайд (міста Ньюкасл, Гейтсхейд, Джарроу, Тайнмаус).

Кожний із учасників міжнародного обміну мав нагоду відвідати ті установи, інституції та організації, які пов'язані безпосередньо саме із його діяльністю на Україні. Мої колеги відвідали центри соціальної адаптації колишніх ув'язнених, культурні центри етнічних меншин, релігійні громади, для нас проводилися зустрічі із політичними діячами та громадськими активістами.

Учасники програми ознайомилися із роботою центрів соціальної допомоги

вразливим верствам населення. Ми бачили роботу небайдужих людей – волонтерів, діяльність яких багатоманітна – від проведення гімнастики із пенсіонерами (які в Англії дуже активні та соціалізовані, інтегровані у суспільство) до роботи в дитячих центрах.

Мене дуже вразила історія району Уоркер міста Ньюкасла, який вважався депресивним та бідним. Завдяки спільним зусиллям органів місцевого самоврядування, громадських організацій, релігійних установ в районі працюють три соціальних центри, в яких працюють не тільки із дітьми, але і з їх батьками. В маленькому районі Уоркер таких центрів аж три. А скільки їх в вашій громаді, в вашому районі? Діти займаються театральною діяльністю, малюванням, гончарною справою, роблять дивовижні скульптури та витвори своїми руками, ремонтують велосипеди. В центрі “Kids Cabin” працюють волонтери, які вчать дітей готувати, існує театральна студія, комп’ютерний клас.

Ми відвідали центр адаптації святого Мартіна, де існує безкоштовний дитячий садочок для діточок із бідних родин. Освіта в Великобританії є дуже кошовною і для того щоб дитина відвідувала дитячий садок, треба викласти від 450 до 650 фунтів стерлінгів на місяць. У соціальному центрі із дітками малюють, грають, їх вчать готувати та спілкуватися між собою.

В місті Джарроу я зустрічалася із пані Енджі, яка не маючи вищої освіти, брала участь у соціальній адаптації та реабілітації важких підлітків, яка дуже любить дітей і зробила багато для розвитку своєї громади.

Також в Джарроу ми побачили, як проходять заняття із інтеграції пенсіонерів у суспільство. Із ними працюють соціальні працівники за різноманітними напрямками. Вони малювали чудові картини, готувалися до виставки, робили гімнастику.

Мною були відвідані місцеві органи влади. Мерія в Англії дуже прозора, в ліфтах та в коридорах є дошки написані різними мовами – мовами етнічних меншин, англійською та

мовою Брайля. В Джарроу сенатор Томас Хенсон розповідав про проблеми безробіття, про розвиток освіти, про громаду свого міста.

Дуже велику роль в Джарроу грають церковні громади. Ми бачили цілі паркові комплекси та центри соціальної адаптації для пенсіонерів, які побудовані спільно із органами місцевого самоврядування, громадськими організаціями та церковними установами. Літні люди мають змогу грати у більярд та проводити свої зустрічі та свята у дуже гарному приміщенні.

В центрі соціальної адаптації для підлітків існують як платні гуртки із латини та йоги, так і безкоштовні – тренажерний зал, театр та студія, де діти виготовляють чудові скульптури, картини, маски із пап’є-маше.

До речі, для людей із обмеженими можливостями в Англії теж створені всі умови – дороги, переїзди, в’їзди до помешкань.

Після участі в тренінгу по розвитку соціального капіталу, учасники отримали багато знань із розвитку активності мешканців громади, залучення громадян до участі у діяльності власного міста, налагодження партнерства та соціального діалогу.

В англійській мові є таке гарне слово community (з англ. *спільнота, громада*) і для розвитку цієї спільноти необхідно об’єднати всі зусилля та ресурси, а також розвивати соціальний капітал.

В університеті я, звичайно, як соціолог, читала праці П’єра Бурдьє та Роберта Патнема стосовно цієї проблеми, але я навіть в дисертації, у частині яка стосувалася

Круглий стіл із розвитку соціального капіталу в Ньюкаслі

**Аліна Солнишкіна* із волонтерами та активістами
третього сектору Північного Тайнсайду**

соціального капіталу, нічого не вказувала про ієрархію соціального капіталу, а це дуже важливо. Отже ієрархія має такий вигляд: BONDING- BRIDGING- LINKING (з англ. налагодження зв'язків - наведення "мостів" - зміцнення співпраці).

Спочатку ніхто не вчить нас громадському життю, ми починаємо все з чистого аркушу, проте із нарощуванням інтелектуального, адміністративного, політичного капіталу з'являються більш тісні соціальні мережі та зв'язки, які допомагають громадським активістам вивести соціальні проблеми своєї групи для обговорення на публічній арені. На наступному етапі йде об'єднання навколо певної проблеми громадських активістів. Незалежно від політичних вподобань, релігійних вірувань, власної позиції вони здатні об'єднатися для розвитку власного регіону, власного району. В Англії я бачила чудові приклади такого "наведення мостів" та міжсекторального партнерства між владою, НУО, церквою. Це і є переходом до об'єднання та впровадження суспільно корисних проектів та встановлення соціального діалогу між мешканцями громади.

Англія – це мультикультурна країна, вона змогла подолати інтолерантне ставлення до представників інших рас та релігій, а що заважає в українському суспільстві прийти до порозуміння?

Також учасників ознайомчого візиту чекала дуже насичена культурна програма – відвідування Римського Муру, історичних

музеїв, культурних галерей, наукових центрів, концертів живої музики.

Ще не встигла я відійти від вражень стосовно візиту до Англії, а тут доля подарувала зустріч із моїми друзями знову. Представники громадськості Північного Тайнсайду міст Ньюкасл та Сандерленд відвідали АР Крим, Кіровоград та Кривий Ріг. Приймаючою стороною виступив Молодіжно-підлітковий центр "Шелтер плюс" в Кривому Розі. Я приєдналася до моїх гарних друзів та ще раз прийняла участь у зустрічі представників третього сектору із питань розвитку соціального капіталу та підвищення активності громад.

В Кривому Розі англійці відвідали єврейську релігійну спільноту, ознайомилися із історією міста, здійснили візит до ромської громади та поспілкувалися із активістами, які працюють над інтеграцією ромів в українське суспільство. Керівник англійської делегації провів дуже корисний круглий стіл для представників неурядових організацій Дніпропетровського регіону. Працівники третього сектору перезнайомилися між собою та домовилися про пріоритети співробітництва.

Також британські колеги відвідали АР Крим (Симферопіль, Бахчисарай) де мали нагоду познайомитися із культурою та звичаями кримських татар, громадськими молодіжними організаціями, які працюють в сфері популяризації цієї дивовижної культури, відвідали Кримський парламент, зустрілися із представниками кримських НУО, здійснили візит до центру відповідального батьківства та мусульманської релігійної громади. В Кіровограді британці ознайомилися із специфікою роботи із соціально вразливими верствами населення та соціальної реабілітації колишніх засуджених.

Сподіваюся, що після таких зустрічей у кожного із учасників розкрилися крила та з'явилися нові проекти. У мене це відбулося і я сподіваюся на подальшу співпрацю!

Аліна Солнишкіна

* Аліна Солнишкіна на фото третя зліва.

Антикризова гуманітарна програма

Міжнародний фонд «Відродження» започаткував нову Антикризову гуманітарну програму в липні 2009 року заради допомоги людям, культурницьким та громадським осередкам, найбільш зачепленим фінансово-економічною кризою. Програма надає підтримку соціальним, культурницьким та гуманітарним проектам, націленим на збереження освітніх та оздоровчих програм для дітей та молоді із сільської місцевості та депресивних культурницьких інституцій, перетворення їх на центри громадської активності та дитячої позашкільної зайнятості.

Програму засновано 2009 року. Початковий бюджет програми 2009 року – 300 тис. доларів США

Стратегічні напрями діяльності на 2009-2011 роки:

1. «Школа – мій дім і родина»

Мета: Знизити рівень дитячої бездоглядності у селах, селищах і малих містах України, у яких зафіксовано найвищий рівень бездоглядності дітей, шляхом підтримки роботи груп продовженого дня у шкільних закладах початкової та середньої освіти; забезпечити учнів груп продовженого дня гарячими обідами та додатковим медичним оглядом; підтримати діяльність гуртків, клубів, спортивних секцій; покращити побутові умови перебування дитини у школі (оновлюючий ремонт туалетів та приміщень їдалень).

2. «Підтримка діяльності дитячих садочків задля допомоги мамам, які працюють»

Мета: Подолати проблему перевантаження та нестачі дошкільних дитячих закладів шляхом залучення додаткових вихователів у вже працюючих дитячих дошкільних закладах державної власності; заохочення громадських організацій, благодійних фондів, інших організацій, що працюють з дітьми, до створення садочків сімейного типу, Центрів розвитку дитини тощо; заохочення Міністерства науки і освіти України до

розробки спеціальних положень та випуску методичних матеріалів щодо роботи садочків сімейного типу.

3. «Трансформування закладів культури в осередки громадської активності та залучення творчих колективів до благодійництва»

Мета: Поновити діяльність закладів культури, підтримати громади та творчі колективи сіл, селищ і малих міст шляхом трансформування будинків культури в місцеві осередки громадської активності.

4. «Антикризова підтримка Молодіжних центрів праці»

Мета: підвищити рівень зайнятості серед непрацюючої молоді та студентства шляхом

розширення спектру послуг, що надаються Молодіжними центрами праці.

Програма здійснює свою діяльність шляхом проведення конкурсів, тендерів, підтримки позаконкурсних ініціатив і реалізації операційних заходів на засадах співпраці з громадськими та культурницькими організаціями.

Цільова аудиторія програми:

- Громадські організації, діяльність яких пов'язана з питаннями збереження культурної спадщини;

- Недержавні неприбуткові організації, які здійснюють роботу з дітьми, молоддю, вчителями;

- Середні навчальні заклади системи освіти, дитячі будинки, школи-інтернати, школи-інтернати для дітей з особливими потребами;

- Видавництва та організації, що пов'язані з видавничою діяльністю;

- Творчі колективи, театри, клуби, бібліотеки та інші культурницькі організації;

- Соціальні установи й заклади різних форм власності;

- Соціальні підприємства;

- Органи місцевого самоврядування, в тому числі сільські громади.

В рамках програми реалізовано вже багато проектів. Так, наприклад, у напрямку «Трансформування закладів культури в осередки громадської активності та залучення творчих колективів до благодійництва»

за ініціативи громадської організації “Злагода” 29 червня 2011 року в селі Юріївка (Снігурівський район Миколаївської області) відбулося відкриття осередку громадської активності. В осередок передано тенісний стіл, телевизор, музичний центр, меблі. Заклад працюватиме з 8:00 до 18:00.

В осередку планується організувати різноманітні заходи, забезпечувати надання допомоги та консультацій, залучати людей до оздоровчих і культурних програм.

Детальніше про програму: www.irf.ua.

Ірина Маркова

Правова допомога зкладам культури

Інститут розвитку глобального суспільства (ІРГС, м. Київ) в рамках проекту Інституту соціокультурного менеджменту (ІСКМ, м.Кіровоград) “Підтримка процесу розвитку осередків громадської активності на базі закладів культури” з 1 червня поточного року розпочав проект «Впроваджуємо зміни громадою».

Метою проекту є: сприяння подоланню кризового стану закладів культури малих міст та сіл шляхом підвищення компетентності працівників культури, членів НДО, ініціативних груп та активістів громади у сфері представлення інтересів та захисту прав громади (адвокасі), зокрема у сфері трансформування закладів культури в місцеві осередки громадської активності на користь громади.

Одним із показників успішності заходів адвокати є прийняття нормативного акту, який закріплює бажаний результат чи впроваджує певну практику на правовому рівні. Робота з адвокати, зокрема, у закладах культури та у бібліотеках, передбачає знання специфіки механізмів прийняття рішень, нормативно — правової бази держави, а також можливості участі у розробці документів, що безпосередньо стосуються щоденної діяльності цих закладів.

Згідно з чинною Конституцією, прийнятою у 1996 році, влада в Україні розподіляється на законодавчу, виконавчу та судову. Окрім того, статті 7 та 140 Конституції України визначають право мешканців територіальних громад (сіл, селищ, міст) на місцеве самоврядування, тобто

надає їм можливість самостійно вирішувати питання місцевого значення у межах Конституції та Законів України.

Відповідно до Конституції України, громадяни мають право брати участь в управлінні державними справами, референдумах, вільно вибирати бути обраними до органів державної влади і місцевого самоврядування (ст. 38). Окрім того, громадяни України можуть об'єднуватися у політичні партії та громадські організації (НДО) для здійснення та захисту своїх прав і свобод, а також задоволення своїх інтересів (політичних, економічних, культурних тощо). Громадяни мають можливість спрямовувати індивідуальні чи колективні звернення, а також особисто звертатися до органів влади і місцевого самоврядування. Ст. 34 Конституції України гарантує право на інформацію — право вільно збирати, зберігати використовувати чи розповсюджувати інформацію. Таким чином, існує достатньо законних підстав для того, щоб займатися адвокати. А окремі закони визначають порядок реалізації прав і свобод.

В рамках цього проекту ІРГС за 10 місяців передбачає навчити працівників не менш, як 100 закладів культури й громадських організацій з 5 регіонів України технікам мобілізації громад та розробки і впровадження адвокати кампаній, з метою спонукати місцеві сільські, селищні та міські ради приймати рішення щодо трансформування клубів, будинків культури, бібліотек в осередки громадської активності, а також їхньої передачі в оперативне управління або у власність громадським організаціям та органам самоорганізації населення на довгостроковій основі.

Метою проекту “Впроваджуємо зміни громадою, що здійснюється Інститутом глобального суспільства в рамках проекту Інституту соціокультурного менеджменту «Підтримка процесу розвитку осередків громадської активності на базі закладів культури» за підтримки Антикризової гуманітарної програми Міжнародного фонду “Відродження” є сприяння подоланню кризового стану закладів культури малих міст та сіл шляхом підвищення компетентності працівників культури, членів НДО, ініціативних груп та активістів громади у сфері представлення інтересів та захисту прав громади (адвокати), зокрема у сфері трансформування закладів культури в місцеві осередки громадської активності на користь громади.

Детальніше про програму: www.irf.ua.

Наталія Щелкунова

Summary

Club “Alternative 38th” (p. 2)

To do good deeds first thing is only wish and together with wish will come resources. On their own example this statement proves Center of progressive youth “Apelsin” from Chernigiv.

Integration for community future (p. 3)

“If you want to change the world – start from yourself”. We have met exactly such person, who has started to change the world from himself, his community and ready to share his success with others. Read more in interview with Volodymir Tsurkan – head of NGO “Center of community initiatives support “Creative”.

House of culture – center of public dialog (p. 5)

Lately in Ukraine and in Oleksandria region as well have appeared examples of cooperation between NGOs and houses of culture. Read about such example in the article.

Reorganization of librarian network: Rivne region experience (p. 6)

Rivne region has its own answer of effective librarian network. They have not only theoretical knowledge, but also practical experience. Get to know about it in article by Natalia Voljan, head librarian of marketing and scientific work department of Rivne state scientific library.

New Law about culture – new possibilities for development of civic sector in culture (p. 9)

In December, 2010 by Supreme Council of Ukraine a new Law “About culture” was taken. The key aim of

this article is to show new possibilities, which gives this law for civic sector in culture.

Time bank (p.13)

Today you can buy all you want for money. But is this possible to get something without it? We will share this secret with you in article about Time bank, regional exchange system, created by non-governmental organization “Humanitarian center”, Kiev.

How to involve funds: expert point of view (p. 14)

For non-governmental organizations in Ukraine question of involving funds is very actual. Erin Dowland, expert on fundraising will share key aspects of it with our readers.

Active citizens come to England (p. 16)

Alina Solnyshkina on her own eyes has seen the activity of non-governmental organizations in England. She shares her impressions with readers of “NGO-Inform”.

Anti-crisis humanitarian program (p. 19)

In 2009 International renaissance foundation has established Anti-crisis humanitarian program. Get to know about its main aims, strategic directions of activity and target groups in this informational message.

Legal help for houses of culture (p. 20)

Institute of global society development has started new project “Implement changes by community”, which will help workers of cultural institutions to represent their interests in local authorities.

Дитячий майданчик, побудований власними руками батьків за допомогою Чернігівської міської МГО “Апельсин”, м. Чернігів

“Центр місцевої активності на базі будинку культури: методологія та технологія розвитку територіальної громади”

Абрамов Л.К., Азарова Т.В. Центр місцевої активності на базі будинку культури: методологія та технологія розвитку територіальної громади (видання третє). Кіровоград: ІСКМ, 2011. 116 с.

Автори у своїй черговій книзі проаналізували закордонний та вітчизняний досвід вирішення соціальних проблем на локальному рівні та розкривають теоретичні та практичні аспекти можливої адаптації будинків культури до сучасних потреб територіальних громад за рахунок впровадження концепції “Центр місцевої активності”. У виданні містяться наступні розділи:

1. Теоретичні підходи до створення Центрів місцевої активності на базі будинків культури. У розділі розкриваються наступні теми:

- 1.1. Дослідження діяльності будинків культури по задоволенню потреб громадян.
- 1.2. Зарубіжний та вітчизняний досвід діяльності Центрів місцевої активності.
- 1.3. Центр місцевої активності та соціокультурне середовище.
- 1.4. Міжсекторне партнерство як механізм функціонування Центру місцевої активності.
- 1.5. Соціальний капітал - індикатор розвитку громади.

2. Технологія створення та функціонування Центрів місцевої активності. У розділі розкриваються наступні теми:

- 2.1. Центр місцевої активності на базі Будинку культури: його завдання та функції.
- 2.2. Залучення громадян до участі у вирішенні місцевих проблем.
- 2.3. Анімація громадського життя, Інформування як вплив на громадськість та органи влади).

Abramov L.K., Azarova T.V. Center of local activity on the basis of the House of Culture: methodology and technology of the local community development (third edition). - Kirovograd: ISCM, 2010. - 116 p.

Authors in their next book have analyzed foreign and domestic experience in solving social problems at local level and highlight theoretical and practical aspects of possible adaptation of the Houses of Culture to the actual needs of local communities by implementation of the concept “The center of local activity”. The publication has the following chapters:

1. Theoretical approaches to the establishment of the Centers of local activity on the basis of the Houses of Culture. Section reveals the following topics:

- 1.1. Study of activity of the Houses of Culture to meet the needs of citizens.
- 1.2. Foreign and domestic experience of the Centers of local activity.
- 1.3. The Center of local activity and socio-cultural environment.
- 1.4. Cross-sector partnership as a mechanism of the Centers of local activity.
- 1.5. Social capital - an indicator of the community.

2. Creation and operation of the Centers of local activity. Section reveals the following topics:

- 2.1. The Centers of local activity on the basis of the House of Culture: its tasks and functions that attract citizens to participate in solving local problems.
- 2.2. Animation of community life.
- 2.3. Informing as the influence on public and authorities.

Публікація третього видання книги стала можливою завдяки реалізації проекту “Спільний шлях у майбутнє” за підтримки проекту “Об’єднуємося заради реформ” (UNITER), що фінансується Агенством США з міжнародного розвитку (USAID) та виконується Pact. Inc.

Якщо ви потребуєте цю книгу для реалізації суспільно-корисних ініціатив - надсилайте офіційного листа на бланку організації із запитом на видання на адресу: ІСКМ, а/с 4/30, м. Кіровоград, 25006. У разі виникнення запитань пишiть: adm.iscm@gmail.com.

Інші роботи авторів:

- Азарова Т.В., Абрамов Л.К. Менеджмент НГО. – Кіровоград: ЦПТИ, 1999. – 76с.
- Азарова Т.В., Абрамов Л.К. Общественно - деловые отношения НГО – Кіровоград: ЦПТИ, 1999. – 80с.
- Азарова Т.В., Абрамов Л.К. Ресурсный центр для НГО как катализатор процесса межсекторного партнерства – Кіровоград: ЦПТИ, 1999 – 52с.
- Азарова Т.В., Абрамов Л.К. Фандрейзинг для НГО – Кіровоград: ЦПТИ, 1999 – 92с.
- Азарова Т.В., Абрамов Л.К. Стратегічне планування діяльності НДО – Кіровоград: ЦПТИ, 2000 – 76с.
- Азарова Т.В., Абрамов Л.К. Методика надання консультативних послуг регіональним НДО – Кіровоград: ЦПТИ, 2008 – 196 с.
- Азарова Т.В., Абрамов Л.К. Менеджмент в сфері культури – Кіровоград: ЦПТИ, 2000 – 88с.
- Азарова Т.В., Абрамов Л.К. Теорія та методика корпоративного спонсорства – Кіровоград: ЦПТИ, 2001 – 132с.
- Азарова Т.В., Абрамов Л.К. Стратегія неполітичної НДО під час передвиборчої кампанії – Кіровоград: ЦПТИ, 2001 – 120с.
- Азарова Т.В., Абрамов Л.К. Інформаційне забезпечення процесу вирішення соціальних проблем на місцевому рівні – Кіровоград: ІСКМ, 2003 – 116с.
- Азарова Т.В., Абрамов Л.К. Менеджмент неприбуткової організації. Частина 1 – Кіровоград: ЦПТИ, ІСКМ, 2003 – 128с.
- Азарова Т.В., Абрамов Л.К. Менеджмент неприбуткової організації. Частина 2 – Кіровоград: ЦПТИ, ІСКМ, 2003 – 140с.
- Азарова Т.В., Абрамов Л.К. Соціальні технології. Частина 1 – Кіровоград: ІСКМ, 2004 – 104с.

- Азарова Т.В., Абрамов Л.К. Соціальні технології. Частина 2 – Кіровоград: ІСКМ, 2004 – 108с.
- Азарова Т.В., Абрамов Л.К. Програми підготовки кадрів для системи інформаційно-методичного забезпечення процесу вирішення соціальних проблем на місцевому рівні – Кіровоград: ІСКМ, 2004 – 76с.
- Азарова Т.В., Абрамов Л.К. Технологія розвитку інформаційно-методичної мережі громадського сектору на регіональному рівні. Частина 1 – Кіровоград: ЦПТИ, 2004 – 68с.
- Азарова Т.В., Абрамов Л.К. Технологія оцінки соціальних програм та проектів – Кіровоград: ІСКМ, 2007 – 100с.
- Азарова Т.В., Абрамов Л.К. Ресурсне забезпечення громадських ініціатив – Кіровоград: ІСКМ, 2008 – 100с.
- Азарова Т.В., Абрамов Л.К. Інформаційний компонент діяльності НДО – Кіровоград: ІСКМ, 2009 – 80с.
- Звітність по цільовим програмам: звіт за результатами дослідження - Кіровоград: ІСКМ, 2009 – 24с.
- Абрамов Л.К., Азарова Т.В. Цілові програми та механізми по забезпеченню прозорості у процесі їх реалізації - ІСКМ, 2010 - 100с.
- Діяльність будинків культури по задоволенню потреб територіальних громад: звіт за результатами дослідження. - Кіровоград: ІСКМ, 2010 - 64 с.

